

Uppföljning av krisslabaggar på norra Glupudden och Kallerö inom naturreservatet 2023

Maria Hoflin, Upplandsstiftelsen

De hotade sköldbaggarna leopardsköldbagge och krisslesköldbagge gör specifika gnag på krisslablanden.

Inledning

Upplandsstiftelsen har under året gjort uppföljning av utbredningen av sköldbaggarna *Cassida murraea* (leopardsköldbagge) och *C. ferruginea* (krisslesköldbagge) som lever på krissla på lokalerna norra Glupudden och Kallerö inom naturreservatet (Länsmansberget och Harudden). Södra delen av Glupudden, och Kallerö camping-området inventerades förra året (2022) och ingår inte i årets inventering.

Tidigare inventeringar på Norra Glupudden har utförts år 2009, 2013 och 2018. Kallerö Länsmansberget och Harudden har inventerats år 2009 och 2016.

Metod

Uppföljning har gjorts av de krisslabestånd/områden där sköldbaggarna förekom vid tidigare inventeringar. Inventeringen har gjorts genom att förekomst av gnagspår från krisslasköldbaggarna på krisslaplantorna noterats. Andel gnagda plantor i områdena har bedömts. Tätheten av krisslaplantor i ytorna har uppskattats som glest, måttligt eller tätt bestånd. Krisslabeståndens avbetning från nötkreaturen dokumenterades också i betesmarker.

Inventeringarna har utförts 24/8 och 13/9 på Kallerö, samt 12/9, 27/9 och 4/10 på norra Glupudden.

Fynd av sköldbaggar rapporteras i Artportalen, och uppgifterna läggs in i GIS för framtida uppföljningar/sammanställningar.

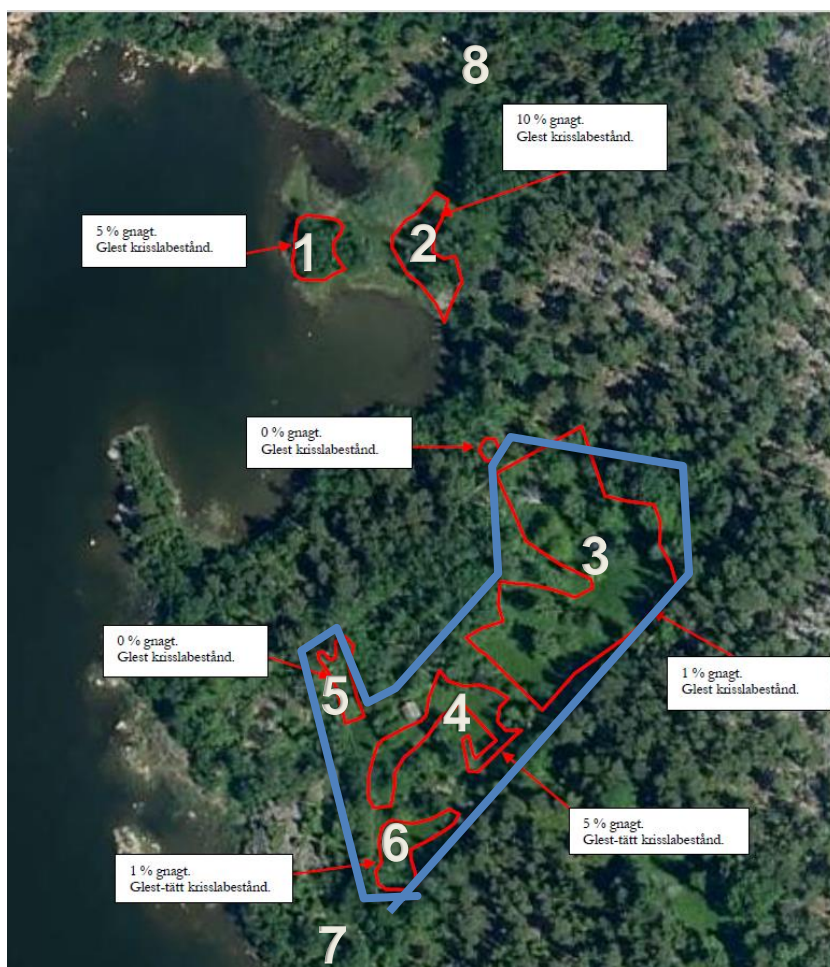
Resultat

På norra Glupudden har både krisslaförekomsten och antal plantor med gnag av sköldbaggar ökat, både på slåtterängen och i senbeteshagen, sedan 2018 års inventering. Nuvarande skötsel med slåtter respektive sent betessläpp bedöms gynnsam för sköldbaggar.

På Kallerö vid ladan ut mot Harudden var området ordentligt nedbetat vid besöket, och varken krissla eller spår av sköldbaggar hittades. Området bedöms inte vara prioriterat för krisslabaggarna och skötseln med tidigt bete kan fortsätta så att slåtterängarna blir välbetade och det rika fågellivet gynnas.

På Kallerö Länsmansberget är betessläppet senare, mitten-slutet av juli, och här förekommer relativt rikligt med krissla, spritt i hela området. Området har under åren haft varierande betessläpp och betetryck. Med sent betessläpp och relativt extensivt betetryck gynnas krissla och krisslabaggarna men behovet av röjning av busk och storvuxna gräs ökar. Krisslabaggarna tycks vara kvar i området med ungefär samma omfattning som tidigare är.

NORRA GLUPUDDEN

Karta över södra Glupuddens krisslaytor i rött och förekomst av sköldbaggar från inventeringen 2018. Området har följts upp under 2023. Årets noteringar i delområdena anges med siffror på kartan och nedan i texten. Blå linje anger slåtterängens yta.

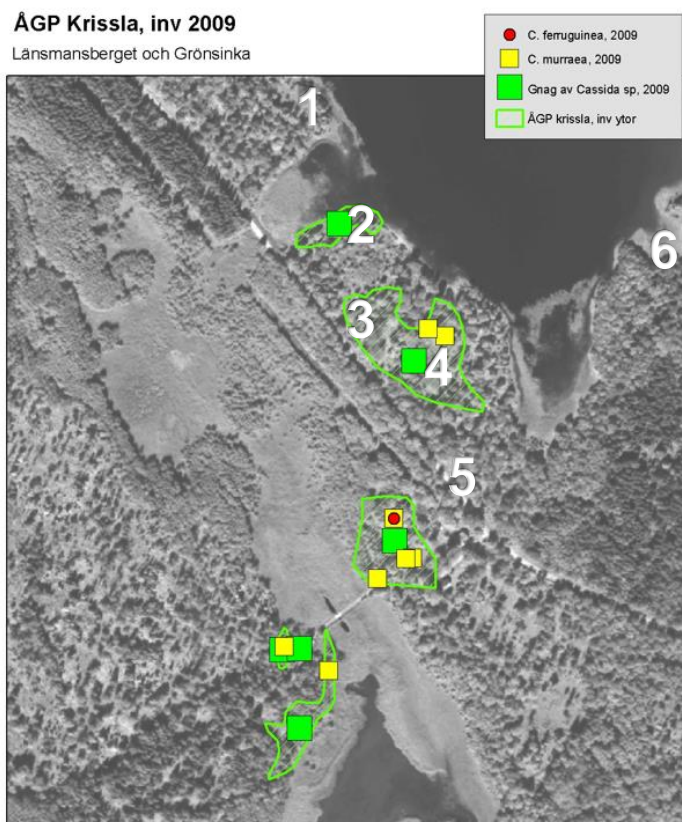
Uppföljning av krisslaytor

Krissla och gnag från sköldbagg inventerades strax innan slåttären på slåtterängen (12/9). Övriga områden inventerades i slutet av september och början av oktober för att även se om nötdjuren hade betat ner krisslaplantorna. Slåtterängen slås i mitten av september, och norra betesområdet betas från 1 augusti. Uppföljningen har i första hand gjorts för att se om skötselregimen är lämplig för krisslasköldbaggarna.

1. Krisslabestånd på holme utanför strandäng. Relativt täta bestånd i mindre ruggar. Gnag hittas, ca 1,5 av plantorna har gnag av sköldbaggarna. Krisslan som delvis står inne i havtornsbuskarna och i alen har inga gnagspår av krisslabagg. Området ingår i senbetesfållan. Strandängen och holmen har betats svagt men det finns kvar att beta. Krisslan är inte betad.
2. Halvöppet område med glest utspritt krisslabestånd. En stor del av plantorna, ca hälften, har gnagspår. I partier med enstaka plantor förekommer inget gnag. Plantorna är inte betade av korna. Möjligen är blomman bortbetad.
3. Norra delen av slåtterängen. Omväxlande glesa till tätare områden av krissla förekommer spritt i hela området. En hel del plantor har gnag av sköldbagg, ca 1/5 av krisslabestånden och ca 10% av plantorna.
- 4-6. Södra delen av slåtterängarna. Omväxlande glesa till tätare områden av krissla förekommer spritt i hela området. En hel del plantor har gnag av sköldbagg, ca 1/5 av krisslabestånden och ca 10% av plantorna i bestånden.
7. Längs vägen söderut, utanför betesfållan. Enstaka krisslaplantor till lite tätare mindre bestånd, samt enstaka plantor med gnag.
8. Längs vägen norrut mot udden. Enstaka krissla och några mindre bestånd förekommer. Inga gnagspår av krisslabagg. Ingår i senbetesfållan.

Resultat Glupudden: Tidigare har krissla och gnag konstaterats på vissa begränsade ytor av slåtterängen, och bedömningen av årets inventering är att både krisslan och baggarna har ökat sedan 2018. Detta tyder på att krisslabaggarna har gynnats av skötseln som utgörs av sen slåtter (september) med efterbete. Även krisslabestånden i senbetesområdet finns kvar och kan ha ökat i utbredning, och spår av krisslabaggarna visar att de finns kvar i området. Med det sena betessläppet tycks inte nötdjuren vara intresserade av att beta krisslan, och skötseln fungerar bra eftersom det ändå blir hyfsat nedbetat i området och väldigt lite förna blir kvar trots det sena betessläppet. Strandängen blir dock lite sämre betad.

KALLERÖ INOM NATURRESERVATET

Karta från inventering 2009 vid Kallerö, med gröna och gula markeringar vid fynd av krisslabaggar. över södra. Området har följts upp under 2023. Årets noteringar i delområdena anges med siffror på kartan och nedan i texten. slätterängens yta.

Uppföljning av krisslaytor

1. På Kallerö vid ladan ut mot Harudden var området ordentligt nedbetat vid besöket 24/8, och varken krissla eller spår av sköldbaggar hittades. Området betas ihop med det större skogsbetet och större ytor strandängar, och har tidigt betessläpp.
2. I det norra området på Länsmansberget hittas glest med krissla och inga gnag från sköldbaggar. Vegetationen är delvis nedtrampad av nötdjuren men krisslan ser inte betad ut.
3. I detta område finns måttligt med krissla och enbart enstaka förekomster av gnag från sköldbaggar. Några krisslaplantor kan ha blivit betade av nötdjuren i detta område.
4. I centrala delarna förekommer relativt rikligt med krissla, och relativt rikligt med gnag från sköldbaggar. En del krisslaruggar är dock nertrampat av betesdjuren och här går inte att se om gnag från sköldbaggar förekommer.
5. Område längs väggkanten utanför hagen. Några tätare krisslaförekomster med rikligt av gnag från sköldbaggar. Ca 1/3 av plantorna är gnagda.

6. Brynet mot sydost har endast några få spridda förekomster av krissla och inga gnag från krisslabaggar hittas här.

Resultat ladan vid Harudden och Länsmansberget:

Vid Harudden-ladan har det tidigare endast varit mindre bestånd av krissla och enstaka spår av krisslabaggar. Troligen finns inte sköldbaggarna kvar i området och det bedöms inte som prioriterat för krisslabaggarna att försöka återskapa. Skötseln kan prioriteras med tidigt bete så att slåtterängarna blir välbetade och det rika fågellivet gynnas.

Vid Länsmansberget är betessläppet senare och relativt extensivt. Det har dock varierat med betessläpptider i området och vissa år har det varit tidigare bete. Från inventeringen 2009 anges att det växer rikligt med krissla på Länsmansberget och förekomsten är utspridd över området, samt rikligt med gnag av sköldbaggarna anges. Förekomsten av krisslabaggar i årets inventering bedöms som relativt riklig. Populationen tycks vara kvar i ungefär samma omfattning som tidigare och dagens skötselregim fungerar bra. Fortsatt extensivt bete med återkommande röjningar rekommenderas. Behovet av röjning av busk och storvuxna gräs blir dock stor med det extensiva betet. Ett alternativ kan vara att delar av hagen stängas av för senare betessläpp.

Bilder

Senbetesfålla i norra delen av Glupudden. Betet är tillräckligt bra trots sent betessläpp från 1 augusti.

Slätterängen på Glupudden.
Krislplantor och gnag av krislabaggar ser ut att ha ökat sedan 2018.